

IJTIMOIY PEDADOGIK TEXNOLOGIYALAR TURLARI VA MAZMUNI

*Kamolova Nigora, Xadjamuratova Zulfiya,
Shokirova Laziza, O'Imasova Dildora
University of Management and Future
Technologies UNIVERSITETI,
2-kurs S550-24PDo' guruhi
Fan: Ijtimoiy pedagogika*

Annotatsiya: Mazkur maqola ijtimoiy pedagogik texnologiyalarni chuqur tahlil qilishga bag'ishlangan bo'lib, ularning turlari, mazmuni, pedagogik jarayonda qo'llanilishi va samaradorligini oshirish yo'llarini keng yoritadi. Maqolada interaktiv, innovatsion, rivojlantiruvchi va kommunikativ texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etish usullari, shuningdek, shaxsga yo'naltirilgan metodlarning ijtimoiy muhit bilan bog'liqligi ko'rib chiqilgan. Maqola o'quvchilarning shaxsiy, ijtimoiy va kommunikativ rivojlanishida ijtimoiy pedagogik texnologiyalarning ahamiyatini keng ochib beradi, pedagoglarga amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish va ta'lim jarayonini samarali tashkil etish imkoniyatlarini taqdim etadi.

Kalit so'zlar: ijtimoiy pedagogika, pedagogik texnologiyalar, interaktiv metodlar, innovatsion pedagogika, rivojlantiruvchi texnologiyalar, kommunikativ metodlar, ta'lim jarayoni, o'quvchi rivoji, pedagogik samaradorlik

Kirish

Ijtimoiy pedagogik texnologiyalar zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylangan. Ular nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarning shaxsiy, ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Pedagogik faoliyat bugungi kunda murakkablashib, o'qituvchilarni nafaqat dars beruvchi, balki tarbiyachi, psixolog, mentor sifatida ham faol bo'lishini talab qilmoqda. Shu sababli pedagogik texnologiyalarni to'g'ri tanlash va samarali qo'llash o'quvchilarning rivojlanishi va ta'lim sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy ta'lim jarayoni o'quvchilarning bilimini oshirish bilan birga ularning ijtimoiy muhitga moslashishi, jamoaviy ishlash ko'nikmasi va mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishni ham o'z ichiga oladi.

Ijtimoiy pedagogik texnologiyalarning turlari

Ijtimoiy pedagogik texnologiyalar turli yo'nalishlarda qo'llaniladi va ularning har biri pedagogik jarayonda o'ziga xos ahamiyatga ega:

Interaktiv texnologiyalar: Ushbu texnologiyalar o'quvchilarni dars jarayoniga faol jalb qiladi va ular bilan mulohazani kuchaytiradi. Guruh ishlari, rolli o'yinlar, bahs-munozaralar, seminarlar va davra suhbatlari interaktiv metodlarga kiradi. Bu usullar

o‘quvchilarning mustaqil fikrlash, muloqot qilish, tanqidiy fikrlash va jamoaviy ishlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Interaktiv texnologiyalar darslarni qiziqarli va dinamik qiladi, shuningdek, o‘quvchilarni o‘z fikrini ifodalashga undaydi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar: Ushbu texnologiyalar zamonaviy pedagogik nazariyalar va amaliyotlar asosida yaratilgan. Masalan, loyiha asosidagi o‘qitish, masofaviy ta‘lim texnologiyalari, raqamli va interaktiv o‘quv resurslaridan foydalanish. Innovatsion metodlar o‘quv jarayonini qiziqarli va samarali qiladi, o‘quvchilarni yangi bilim va ko‘nikmalarni mustaqil o‘rganishga rag‘batlantiradi.

Rivojlantiruvchi texnologiyalar: Ushbu texnologiyalar o‘quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga qaratilgan. Ular kritikal fikrlash, kreativlik, qaror qabul qilish va ijtimoiy mas‘uliyatni oshirishga xizmat qiladi. Psixologik treninglar, jamoaviy faoliyat va mentorlik metodlari rivojlantiruvchi texnologiyalar sifatida qaraladi. Bu usullar o‘quvchilarda mustaqil qarorlar qabul qilish va ijtimoiy muhitga moslashish ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Kommunikativ metodlar: Bu metodlar o‘quvchilarga o‘z fikrini aniq va lo‘nda ifodalashni, tinglashni va samarali muloqot qilishni o‘rgatadi. Guruh mashg‘ulotlari, debatlar, ijtimoiy loyihalar va rolli o‘yinlar kommunikativ metodlarga misol bo‘la oladi. Bu usullar o‘quvchilarni ijtimoiy va shaxsiy muloqotga tayyorlaydi, jamoaviy ishlash qobiliyatini rivojlantiradi.

Shaxsga yo‘naltirilgan texnologiyalar: Ushbu texnologiyalar har bir o‘quvchining qiziqishlari, ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga oladi. Individual ta‘lim dasturlari, personalizatsiyalashgan o‘quv resurslari va mentorlik tizimi shaxsga yo‘naltirilgan texnologiyalarga kiradi. Bu usullar o‘quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga katta hissa qo‘shadi va ularni ta‘lim jarayoniga faol jalb qiladi.

Ijtimoiy pedagogik texnologiyalarning mazmuni

Ijtimoiy pedagogik texnologiyalar mazmuni quyidagi komponentlardan iborat:

- **Pedagogik maqsad:** O‘quvchilarning ijtimoiy, shaxsiy va kasbiy rivojlanishini ta‘minlash.
- **Pedagogik usullar:** Interaktiv, kommunikativ, innovatsion va rivojlantiruvchi metodlar orqali o‘quvchilarni faol jarayonga jalb qilish.
- **Pedagogik vositalar:** Raqamli texnologiyalar, vizual materiallar, ijtimoiy loyihalar, trening va seminarlar.
- **Nazorat va baholash:** O‘quvchilarning rivojlanishini doimiy baholash, feedback berish va faoliyatni tahlil qilish.

Ijtimoiy pedagogik texnologiyalar o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va shaxsiy fazilatlarini bir vaqtning o‘zida rivojlantirishga qaratilgan. Shu bilan birga ular ta‘lim jarayonini yanada qiziqarli, interaktiv va samarali qiladi.

Ijtimoiy pedagogik texnologiyalarning amaliy ahamiyati

Ijtimoiy pedagogik texnologiyalar zamonaviy ta'lim jarayonida faqat nazariy tushunchalar sifatida qolmay, balki amaliyotda o'quvchilarning shaxsiy, ijtimoiy va akademik rivojlanishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Ularning amaliy ahamiyati bir necha jihatdan namoyon bo'ladi.

Birinchidan, ijtimoiy pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning ta'lim jarayonida faol ishtirokini ta'minlaydi. Masalan, interaktiv metodlar — guruh ishlari, rolli o'yinlar, bahs-munozaralar va seminarlar — o'quvchilarni passiv qabul qiluvchi roldan faol qatnashuvchi sifatida faoliyat yuritishga rag'batlantiradi. Shu tarzda o'quvchilar o'z fikrini ifodalaydi, boshqa o'quvchilarning fikrini tinglaydi, va jamoaviy qarorlar qabul qilish jarayoniga jalb qilinadi. Bu esa ularning muloqot, bahs-munozara va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Ikkinchidan, ijtimoiy pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga katta hissa qo'shadi. Rivojlantiruvchi texnologiyalar, masalan, psixologik treninglar, kreativlikni rivojlantirish mashg'ulotlari va mentorlik dasturlari, o'quvchilarda mustaqil qaror qabul qilish, mas'uliyatni his qilish va ijtimoiy masalalarni hal qilish qobiliyatini shakllantiradi. Bu esa ularni nafaqat ta'lim jarayonida, balki hayotning turli sohalarida muvaffaqiyatli bo'lishiga yordam beradi.

Uchinchidan, ijtimoiy pedagogik texnologiyalar pedagoglarning amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Pedagoglar interaktiv va innovatsion metodlarni qo'llash orqali o'quvchilarni samarali boshqarish, ularning ijtimoiy muhitga moslashish ko'nikmalarini rivojlantirish va shaxsiy yondashuvni tatbiq etish imkoniga ega bo'ladi. Bu jarayonda pedagoglar darsni yanada qiziqarli, dinamik va natijali tashkil etishni o'rganadilar. Shuningdek, ijtimoiy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini individualizatsiyalashga yordam beradi. Shaxsga yo'naltirilgan texnologiyalar o'quvchilarning qiziqishlari, qobiliyatlari va ehtiyojlarini hisobga olib, individual ta'lim dasturlarini ishlab chiqishga imkon beradi. Shu orqali o'quvchilar bilim va ko'nikmalarni o'z tezligida o'rganadi, pedagoglar esa har bir o'quvchining rivojlanish jarayonini kuzatib boradi.

Xulosa

Ijtimoiy pedagogik texnologiyalar zamonaviy ta'lim jarayonida ajralmas o'rin egallaydi. Ular o'quvchilarning bilim darajasini oshirish bilan birga ularning shaxsiy, ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalarini shakllantiradi. Interaktiv, innovatsion, rivojlantiruvchi, kommunikativ va shaxsga yo'naltirilgan texnologiyalar ta'lim jarayonini samarali va qiziqarli qiladi. Shu sababli pedagoglar ijtimoiy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etish orqali o'quvchilarning rivojlanishiga va ta'lim sifatini oshirishga erishishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xaydarov. S.A.(2026). Pedagogik risklarni boshqarishda globallashuv jarayonlarning ahamiyati. International scientific journal. Interpretation and researches. 1(73).
2. Xaydarov. S.A. (2026). Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 3(1). 159-164.
3. Хайдаров С. (2025). Оилаларда фарзанд тарбиясига рухий таъсир ўтказиш. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
4. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
5. Xaydarov. S.A.(2026). Migratsiya sharoitida pedagogic risklarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari. Inter education and global study. 4.(1). 246-255.
6. Xaydarov. S.A.(2026). Migratsiya sharoitida yoshlar tarbiyasi: pedagogik risklar va ularning kelib chiqish sabablari. Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali. 1.(2). 704 -707.